

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

ศุภมาส วิชันาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กุมภาพันธ์ 2560

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

ศุภมาส วิสัยนาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กุมภาพันธ์ 2560

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี

Desirable Characteristics of School Administrators under The Chanthaburi Primary
Educational Service Area Office

ศุภมาส วิสัยนาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ธนิก คุณเมธิกุล)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ภูซงค์ บุญอภัย)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ศุภมาส วิษณุนาม. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ชนิก คุณเมธิกุล ค.ค. (บริหารการศึกษา)

ประธานกรรมการ

ภูษงค์ บุญอภัย ปร.ค. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Supphamat Wisatchanam. (2017). **Desirable Characteristics of School Administrators under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office**. Thesis. M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Thanique Kunametheekoon Ph.D. (Educational Administration)	Chairman
Puchong Boonapai Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the desirable characteristics of school administrators under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office classified by gender, level of education, working experience and school size. The research sample was drawn by proportional stratified random sampling. It included 333 permanent teachers under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office. The instrument for data collection was a five – rating scale questionnaire. The data were analyzed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t – test and one – way analysis of variance.

The research findings were as follows: 1) The overall desirable characteristics of school administrators under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office were ranked at the high level. 2) There was no statistically significant difference in the overall desirable characteristics of school administrators when classified by gender, level of education and working experience. 3) The overall desirable characteristics of school administrators when classified by school size were different at the statistically significant level of .01.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดี จาก ดร.ธนิก คุณเมธิกุล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ภูงศ บัญญัติ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหาและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบคุณ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัย รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีส่วนช่วยในการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของบุคคลทั่วไปหรือหน่วยงาน ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีแก่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างราบรื่น

ศุภมาส วิสัยนาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	7
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	7
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	10
ภารกิจการบริหารสถานศึกษา.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา.....	26
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	26
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	27
ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา.....	33
ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา.....	35
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	42
งานวิจัยในประเทศ.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	72
วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	103
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	109
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	113

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	50
2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา.....	55
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม.....	56
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความสามารถทางสติปัญญา.....	57
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ.....	58
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความรับผิดชอบ.....	59
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น....	60
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม.....	61
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ..	62
10 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ.....	63

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
11 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	64
12 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	65
13 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	66
14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม	68
15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ.....	69
16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ.....	70
17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	71
18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 49 ไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัด ให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรม เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 15)

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวของครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลายปรับเปลี่ยนไปสู่การจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยที่พึงปรารถนา การบริหารงานตามกรอบภารกิจของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาและความคาดหวังของสังคม (ธีระ รุญเจริญ. 2553 : 10) ทั้งนี้การจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสร้างอย่างสรรค์ จรรโลงสังคมให้น่าอยู่ พร้อมกับการรู้จักปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่หลงใหลกับวัตถุนิยมจนเกิดปัญหาทางสังคมนานัปการ ดังนั้น การจัดการศึกษาหรือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม ตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งความเป็นเลิศทางด้านคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารเปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถก้าวเข้าสู่โลกแห่งการแข่งขัน

รวมทั้งมีคุณธรรมประจำใจและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างสงบสุข (บุญเลิศ เขียนวงศ์. ออนไลน์. 2549)

การบริหารสถานศึกษา คืองานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งจำแนกเป็นหมวดหมู่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะงาน ตามโครงสร้างของการจัดองค์กร ตามระบบการศึกษา และตามแนวคิดของนักบริหารการศึกษาแต่ละคน บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ต้องใช้ความเป็นหัวหน้าในการใช้อำนาจและตำแหน่งที่มีในการบริหารจัดการให้การศึกษาของสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความเป็นมืออาชีพ ผู้บริหารเปรียบเสมือนจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิบัติรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรี ผู้บริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทหลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับผู้บริหารมืออาชีพ เปรียบประดุจหัวจักรสำคัญของขบวนรถไฟ ยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะทำหน้าที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนขบวนรถไฟไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในเขตพื้นที่การศึกษา (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2553 : 27-28)

คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ และความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ การปฏิบัติตนของผู้บริหารยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งขวัญและกำลังใจของครูด้วยซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูงตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กร ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น สามารถผลักดันสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ และเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตน เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,172 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2558 : 5) และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2558 : 6) รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,454 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน จากการใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 34) และการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มและครูผู้สอนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก 77 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 104 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 152 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ จำแนกออกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

1.2.1 ปริญญาตรี

1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำแนกออกเป็น

1.3.1 ประสิทธิภาพน้อย

1.3.2 ประสิทธิภาพมาก

1.4 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

1.4.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

1.4.2 สถานศึกษาขนาดกลาง

1.4.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ความสามารถทางสติปัญญา

2.2 ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ

2.3 ความรับผิดชอบ

2.4 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.5 การยอมรับและยกย่องจากสังคม

2.6 ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรม ในเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของสังคม วัดได้จากความสามารถทางสติปัญญา ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการทำงานร่วมกับสังคม การยอมรับและยกย่องจากสังคม และความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

ความสามารถทางสติปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ เฉลียวฉลาด มีไหวพริบ คิดอย่างมีเหตุผล สามารถเรียนรู้ จดจำสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลที่เกิดขึ้นทั้งในทางที่ดีและไม่ดีในสิ่งที่ได้กระทำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่การงาน ผู้ร่วมงานและองค์กร

ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน มุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความร่วมมือประสานงานกันในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ร่วมกันในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ

การยอมรับและยกย่องจากสังคม หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อาศัยความรู้ ความสามารถ จนเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจและได้รับการสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป รวมทั้งการได้รับความร่วมมือช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกระตุ้น ชักจูงหรือโน้มน้าว ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการหรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนประจำในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี นับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ประเภทของสถานศึกษา โดยยึดจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยอาศัยแนวคิดของ สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 74) เป็นหลักแล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. เพศ 1.1 ชาย 1.2 หญิง 2. วุฒิการศึกษา 2.1 ปริญญาตรี 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี 3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 3.1 ประสบการณ์น้อย 3.2 ประสบการณ์มาก 4. ขนาดสถานศึกษา 4.1 ขนาดเล็ก 4.2 ขนาดกลาง 4.3 ขนาดใหญ่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ประกอบด้วย 1. ความสามารถทางสติปัญญา 2. ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ 3. ความรับผิดชอบ 4. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 5. การยอมรับและยกย่องจากสังคม 6. ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
--	--

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 หลักการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ภารกิจการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.3 ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.4 ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

เจสส์ (Jesse. 1999 : 138) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับงานสอนนักเรียนเข้ามารับการศึกษาในสถาบันการศึกษา

ดำรง พลโภชน (2550 : 7) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน ในการร่วมมือกันทำงานนั้นจะต้องมีบุคคลที่เป็นหัวหน้าที่เราเรียกว่า ผู้บริหาร และการร่วมมือกันนั้น จะจัดในรูปองค์การประเภทต่าง ๆ แล้วแต่วัตถุประสงค์ขององค์การนั้น ๆ

ทนงศักดิ์ กุ่มไข่น้ำ (2550 : 18) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อสังคม

จันทร์านิ สงวนนาม (2551 : 51) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2553 : 15) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คำนึงถึงความสะดวกที่ให้แก่ครูในเรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือและบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557 : 4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จรัญ เก้าเอี้ยน (2557 : 2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ร่วมมือกัน เพื่อปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ

หลักการบริหารสถานศึกษา

จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber. 1947 : 437) กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษามีดังต่อไปนี้

1. มีการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) แบ่งภารกิจทั้งหมดเป็นงาน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะสูงไว้ให้ผู้อยู่ในตำแหน่งงานเหล่านั้นมีอำนาจหน้าที่ในการทำงานเหล่านั้น

2. มีกฎระเบียบ (Rules) การทำงานในแต่ละภาระงานตามระบบของกฎระเบียบที่เป็นนามธรรมอย่างตรงไปตรงมา การมีกฎระเบียบช่วยให้การทำงานตามหน้าที่มีเอกลักษณ์เป็นแบบเดียวกัน

3. มีอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้น (Hierarchy of Authority) จัดให้ทุกตำแหน่งเป็นไปตามหลักการลำดับชั้น หน่วยงานระดับล่างแต่ละแห่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่อยู่สูงขึ้นไป และมีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจนจากบนสุดถึงล่างสุดขององค์กร

4. มีการไม่ถือตนเป็นเรื่องส่วนตัว (Impersonality) การไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเจตคติที่ไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว ช่วยเป็นหลักประกันว่าการตัดสินใจมีเหตุผล ไม่มีความลำเอียงหรือการเลือกที่รักมักที่ชัง

5. มีสมรรถนะ (Competence) การบรรจุบุคลากรเข้าทำงานอาศัยคุณวุฒิและการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นอาศัยการปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานทำ และยังเป็นการป้องกันการถูกไล่ออกจากงานโดยไม่มีเหตุผล นอกจากนี้ยังทำให้มีความจงรักภักดีต่อองค์กรในระดับสูง

เซง (Cheng, 2000 : 99) ได้กล่าวไว้ว่า กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. หลักดุลยภาพ (Principle of Equifinality) กล่าวคือ มีวิธีการหรือแนวทางมากมายและหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษา การยืดหยุ่น เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น สถานศึกษามีความชอบธรรมเต็มที่ในอันที่จะขับเคลื่อน พัฒนา และดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยพวกเขาเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการกระจายอำนาจ (Principle of Decentralization) เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลกระทบให้การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยุ่งยากและเพิ่มปัญหามากขึ้น ดังนั้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษามีพลังอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลักระบบบริหารจัดการตนเอง (Principle of Self-Management System) ด้วยหลักดุลยภาพ และหลักการกระจายอำนาจ จึงจำเป็นที่สถานศึกษาจะใช้ระบบบริหารจัดการตนเองมาเป็นหลักในการดำเนินงานภายใต้นโยบายหลักและโครงสร้างขององค์กรพัฒนาจุดประสงค์การสอนและยุทธศาสตร์การพัฒนา สร้างกำลังคนและทรัพยากร การแก้ปัญหา และทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จด้วยความสามารถของสถานศึกษาเอง

4. หลักการริเริ่ม (Principle of Human Initiative) ท่ามกลางความหลากหลายและความซับซ้อนของกิจกรรมการศึกษา จำเป็นจะต้องอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกสถานศึกษาในการทำหน้าที่และเพิ่มพูนคุณภาพการศึกษา

ศิริชัย ชินะดังกูร (ม.ป.ป. : 14) กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษา คือ การแบ่งงานตามความเหมาะสมอย่างเป็นระบบ และสัมพันธ์กัน มีการวางแผนการจัดการศึกษาหรือแผนการทำงานเป็นระยะ มีการติดตาม กำกับ นิเทศงานตามความจำเป็น และมีการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้รับพิจารณาความดีความชอบปูนบำเหน็จตามความเหมาะสมและเป็นธรรม

วันวิสา ยังช่วย (ออนไลน์. 2556) กล่าวว่า หลักการบริหารสถานศึกษา คือ การประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ร่วมมือกันดำเนินงานให้เป็นไปด้วยดี และทำนุบำรุงสถานศึกษาให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง และมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นศาสตร์และเป็นศิลป์ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยสอดคล้องกับบริบทของสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Management)

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber. 1947 : 437) กล่าวว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา บางครั้งเรียกว่า ทฤษฎีองค์การแบบราชการ เป็นทฤษฎีที่แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เชื่อว่า บุคคลทั้งหลายมีทั้งใจเท็จและขยัน การที่ผู้บริหารจะให้กลุ่มบุคคลร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีขึ้นจะต้องมีองค์การหรือหน่วยงานแบบ “ระบบราชการ” จะต้องมีการจัดองค์การให้มีการลดหลั่นในการบังคับบัญชา มีกฎเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติงาน มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งและมีการเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานโดยหลักคุณวุฒิ และยึดความสามารถเป็นสำคัญ แนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ จึงได้ก่อให้เกิดทฤษฎีองค์การผลกระทบบาราชการหรือการบริหารแบบระบบราชการ การบริหารงานราชการรูปแบบปัจจุบัน มีรากฐานมาจากทฤษฎีองค์การขนาดใหญ่ มีลักษณะสำคัญ คือ

1. การแบ่งงานกันทำตามเนวราบ เพื่อจะได้ก่อเกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง
2. การแบ่งงานตามแนวตั้งหรือสายการบังคับบัญชา เพื่อควบคุมงานตามเนวราบให้ถูกต้องและมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคอยควบคุมให้การปฏิบัติงานได้ประโยชน์ตรงตามเป้าหมายรวมขององค์การ
3. การปฏิบัติงานโดยยึดหลักลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปฏิบัติงาน ผู้มาใหม่ก็สามารถปฏิบัติงานได้ทันที
4. ยึดมั่นในกฎระเบียบ เพื่อการปฏิบัติที่เป็นแบบแผนเดียวกัน
5. การเลื่อนตำแหน่งยึดหลักความอาวุโสและความสามารถ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และหลักประกันแก่ผู้ปฏิบัติงานว่า จะได้เลื่อนระดับสูงขึ้นเมื่อเป็นผู้อาวุโสและความสามารถ
6. แยกผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์องค์การ

ทฤษฎีองค์การแบบราชการ ประกอบด้วยหลัก 6 ประการคือ (วีรสิทธิ์ ชินวัฒน์. ออนไลน์. 2557)

1. หลักกฎหมายและเหตุผล (Legal and Rational) ในการทำงานทุกอย่างต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับ และคำนึงถึงเหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

2. หลักสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) มีการกำหนดตำแหน่งเรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ เพื่อให้การบังคับบัญชาลดหลั่นกันไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
3. หลักระบบคุณธรรม (Merit System) ถือว่าบุคคลในองค์กรจะต้องมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในกลุ่มที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้แบบเดียวกัน เช่น การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง โดยปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง
4. หลักการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างมีแบบแผน (Formal) มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานและตำแหน่งต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน
5. หลักการฝึกอบรม (Training) ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพื่อให้เขาได้รับความรู้ แนวคิด เทคนิคในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ
6. หลักการไม่ยึดหลักบุคคล (Impersonal) การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ในเรื่องเดียวกันหรือเหมือนกัน ไม่ควรเห็นแก่หน้าหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ที่ใครจะได้รับ โดยถือการปฏิบัติตามเอกสารหรือระเบียบแบบแผนเป็นสำคัญ เช่น การพิจารณาความดีความชอบ การโยกย้ายตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

เทย์เลอร์ (Taylor, 1998 : 150) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เป็นทฤษฎีดั้งเดิมหรือที่เรียกว่า ทฤษฎีคลาสสิก (Classical Theory) ที่มีความสำคัญและเป็นแนวความคิดที่เป็นรากฐานที่ยังคงใช้เป็นแนวทางการบริหารงานแพร่กระจายอยู่ทั่วโลก โดยเฉพาะในวงการอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นแนวคิดที่กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถวัดและอธิบายได้ จึงทำให้ทฤษฎีนี้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้มีข้อวิจารณ์ที่ไม่ให้ความสำคัญกับ “คน” ในองค์กร ซึ่งเทย์เลอร์ (Taylor) พยายามสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในการทำงานอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นมาเป็นครั้งแรกอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งเทย์เลอร์ (Taylor) ได้แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของคนงานอย่างตรงไปตรงมา โดยเห็นว่าหากปล่อยให้ทุกคนทำงานตามสบายแล้ว คนงานมักจะ ไม่ทำงาน จึงได้ใช้หลักการจ่ายค่าจ้างตามผลงานเข้ามาแก้ไขปัญหากหากเราจะนำเอาทฤษฎีนี้มาใช้เราต้องนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ขององค์กรนั้น ๆ เป็นสำคัญ และควรนำหลักการบริหารเพื่อการเพิ่มผลผลิต ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ใช้แพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งได้อาศัยหลักการของทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานในการอธิบายและเป็นเทคนิคที่สำคัญในการผลักดันการเพิ่มผลผลิตควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้ทั้งคุณภาพของงานและคุณภาพชีวิตการทำงานไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่า ทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Taylor) เป็นหนึ่งในทฤษฎีองค์การยุคดั้งเดิมที่ยังคงความเป็นอมตะมาจนถึงปัจจุบันนี้

การบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารงานที่มีระบบ เหตุผล มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานไว้แน่นอน เลือกวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน และกำหนดเครื่องมือควบคุมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม เทย์เลอร์ (Taylor) วิศวกรชาวอเมริกัน เป็นผู้คิดค้นวิธีการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ เมื่อ ค.ศ. 1911 โดยเขามีความเชื่อว่า คนแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้ โดยผู้บริหารจะต้องจัดแบ่งงาน แบ่งเวลา กำหนดหน้าที่ของแต่ละคน และสังเกตการณ์ปฏิบัติงานอย่างมีระบบ เพื่อหาวิธีทำงานที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตโดยใช้จายน้อยแต่ได้ผลมากที่สุด วิธีการบริหารงานของเทย์เลอร์ (Taylor) จึงเป็นที่นิยมแพร่หลายจนเทย์เลอร์ (Taylor) ได้รับสมญานามว่าบิดาแห่งการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ หลักการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดของเทย์เลอร์ (Taylor) มี 4 ประการ (วิริสิทธิ์ ชินวัฒน์, ออนไลน์, 2557) คือ

1. พัฒนาระบบการทำงานให้เป็นระเบียบ
2. เลือกคนงานที่มีความรู้ความสามารถสูง
3. ฝึกอบรมให้คนทำงานอย่างถูกวิธี
4. จัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างดีระหว่างคนงานกับฝ่ายบริหาร

ทฤษฎีการบริหารการจัดการ (Administrative Management Theory)

ฟาโยล์ (Fayol) นักบริหารและนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้คิดทฤษฎีการบริหารการจัดการขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1916 โดยเน้นถึงเกณฑ์การบริหารที่เป็นสากลอันจะนำไปใช้กับการบริหารทุกอย่างได้อย่างกว้างขวาง เริ่มแรกเขาได้ตีความหมายของการบริหารว่า มีส่วนประกอบของปัจจัย 5 ประการ คือ การวางแผน เป็นการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อผลผลิตขององค์การจึงต้องมีการวางแผนทางการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดผลผลิต ปริมาณ ต้นทุน เวลา คุณภาพ เป็นต้น การจัดการองค์การ เป็นการจัดโครงสร้าง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติในแผนกต่าง ๆ การบังคับบัญชา เป็นการกำหนดหรือวางหลักเกณฑ์ในการบังคับบัญชา ได้แก่ นโยบาย กฎ ระเบียบ ให้ผู้ปฏิบัติได้ยึดถือเพื่อให้การผลิตเป็นไปด้วยความราบรื่น การประสานงานเป็นการกำหนดภาระหน้าที่แผนกต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกับงานของทุกคนให้ประสานและเข้ากันได้ และการควบคุม เป็นกิจกรรมในการกำกับกิจกรรมการผลิตหรือให้บริการที่ทำให้เป็นไปตามแผน ที่กำหนดไว้ (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2551 : 41)

นอกจากหลักเกณฑ์ข้างต้นแล้ว ฟาโยล์ (Fayol) เสนอหลักเกณฑ์ของการบริหารงานที่สำคัญไว้ 13 ประการ คือ

1. จัดแบ่งงานตามความชำนาญอย่างมีสัดส่วน
2. กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน
3. ต้องมีวินัย เพื่อเป็นหลักในการทำงานให้ราบรื่น

4. ต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชา เพื่อให้ผู้บังคับบัญชารู้ว่าใครเป็นผู้บังคับบัญชา และเป็นผู้ออกคำสั่ง

5. ให้มีเอกภาพในการอำนาจการ เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์
6. ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รับค่าตอบแทน
7. ให้มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง
8. จัดให้มีสายการบังคับบัญชา
9. ให้มีระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อให้งานอยู่ในกรอบ
10. ให้มีความเสมอภาคในการจัดหน่วยงาน
11. ผู้บริหารต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
12. ผู้บริหารต้องมีความคิดริเริ่มในการทำงาน
13. ผู้บริหารต้องรู้จักสร้างทีมงาน

หลักการทฤษฎีการบริหารการจัดการคล้ายคลึงกับหลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เน้นวิธีการทำงานที่ดีที่สุด และเอาใจใส่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ต่างกันตรงที่การบริหารงานแบบการบริหารจัดการเน้นการทำงานของผู้บังคับบัญชา ส่วนการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์เน้นที่การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าผู้บริหารนำเอาทฤษฎีทั้งสองประเภทมาใช้ควบคู่กัน โดยเน้นการทำงานทั้งของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา จะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Management)

การบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การบริหารงานตามหลักพฤติกรรม ได้รับความสนใจอย่างจริงจังเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา บรรดานักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยา ได้ให้ความสนใจในการทำงานของคนงานในด้านต่าง ๆ และเชื่อว่าคนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกว่าวิธีการจัดการ เพราะคนมีชีวิตจิตใจเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ ต้องการขวัญและกำลังใจในการทำงาน การที่คนจะทำงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้ได้ศึกษาคนมากกว่าการจัดการ การบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ได้รับการยกย่องมาก และเป็นต้นกำเนิดของทฤษฎีนี้ ชื่อว่า การศึกษาฮอธอร์น (Hawthorn Studies) ผู้ทำการศึกษาคือ เมโย (Mayo) และคณะซึ่งทำการศึกษาที่โรงงานฮอธอร์น (Hawthorn Plant) ของบริษัทไฟฟ้าตะวันตก (Western Electric) ใกล้เมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา การศึกษาทดลองครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาสภาพการทำงาน การสัมภาษณ์ และการสังเกต แต่การศึกษาที่เกิดประโยชน์มาก ได้แก่ การศึกษาสภาพการทำงานเพราะทำให้ทราบความจริงเกี่ยวกับคนงาน 5 ประการ คือ (ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. ออนไลน์. 2557)

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต มีจิตใจ และต้องการขวัญในการทำงาน
2. ปริมาณการทำงานของคน มิได้ขึ้นอยู่กับสภาพทางกายเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางสังคมด้วย
3. รางวัลทางจิตใจมีผลกระทบต่อนในการทำงานและให้ความสุขในการทำงานมากกว่ารางวัลทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะพนักงานชั้นสูง
4. การแบ่งการทำงานตามลักษณะเฉพาะมิใช่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเสมอไป
5. คนงานจะไม่มีปฏิกิริยาสนองตอบเป็นส่วนบุคคล หากแต่จะสนองตอบในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

หลักการบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์มีอย่างกว้างขวาง โดยสรุปเป็นหลักการทั่วไปได้ดังนี้ (ชร สุนทรายุทธ, ม.ป.ป. : 20)

1. บุคคลไม่ใช่เครื่องจักรแต่มีความต้องการ มีความคิดและความรู้สึกต่างๆ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ และศึกษาทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาด้วย
2. ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้วิเคราะห์ถูกต้องแล้วจะเป็นสิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
3. การจัดโครงสร้างของหน่วยงานไม่เข้มงวด เพราะต้องการความรวดเร็วและถูกต้อง
4. การบริหารยึดหลักการบริหารเป็นคณะ
5. การทำงานให้เน้นหาวิธีการทำงานเพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานของบุคคลขึ้น เช่น ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
6. การบริหารงานจำเป็นต้องแสวงหาความชำนาญพิเศษทุกรูปแบบ จำเป็นต้องจัดองค์การเป็นแบบเปิดเพื่อขอรับข่าวสารและใช้ข่าวสารนั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
7. องค์การนอกแบบ เป็นองค์การที่มีบทบาทสำคัญในการประสานงานและริเริ่มงาน
8. ความพึงพอใจในการทำงานของคน จะนำไปสู่ผลงาน
9. วัฒนธรรมในองค์การจะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้องค์การเจริญหรือเสื่อมได้
10. องค์การเป็นสิ่งมีชีวิตและเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นเพียงแนวคิดหรือข้อเสนอแนะที่ยังไม่ชัดเจน ต่อมาเริ่มมีการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารขึ้นอย่างมีหลักการในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาในองค์การ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารงานและการบริหารคน เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี คนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

ภารกิจการบริหารสถานศึกษา

ดร. สุนทรายุทธ (ม.ป.ป. : 3) ได้กล่าวถึง ภารกิจการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานการบริหารทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ภารกิจด้านบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีภารกิจด้านวิชาการที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจดยละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปรกติสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือเอกสารจากที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูเลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิชาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

ภารกิจด้านบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษามีภารกิจด้านบริหารงานงบประมาณที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษามีวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2. ในกิจการทั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนนิติบุคคลสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษามีอำนาจปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา เว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเมื่อจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์แล้วให้สถานศึกษารายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบโดยเร็ว

4. กรณีที่ต้องมีการจดทะเบียนสิทธิขึ้นทะเบียน หรือดำเนินการทางทะเบียนใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แกสถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการทางทะเบียนดังกล่าวในนามนิติบุคคลสถานศึกษา

5. ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องคดี ให้สถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินคดีโดยเร็ว

6. สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารงบประมาณในส่วนของที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษา ตามที่ได้รับการกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ยกเว้นงบประมาณในหมวดเงินเดือน

7. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุในส่วนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบหรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับมอบหมาย ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

8. การรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาบริจาคตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ และตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

9. การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงิน และบัญชีของสถานศึกษาบริจาคตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

10. ให้สถานศึกษาทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้เป็นหลักฐาน และรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบทุกสิ้นปีงบประมาณ การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีภารกิจด้านงานบุคคลที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การกำหนดตำแหน่ง
3. การบรรจุและการแต่งตั้ง
4. การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
5. การรักษาวินัย
6. การดำเนินการทางวินัย
7. การออกจากราชการ
8. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ภารกิจด้านบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีภารกิจด้านทั่วไปที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน

12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

15. การทัศนศึกษา

16. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน

19. องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

20. งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

21. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

22. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

23. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้อธิบายภารกิจสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

ภารกิจด้านบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีภารกิจด้านวิชาการที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหาร

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ดังนี้

ภารกิจด้านบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษามีภารกิจด้านงานงบประมาณ ที่จะต้องปฏิบัติ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง
6. การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีภารกิจด้านงานบุคคล ที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดทำระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารทั่วไปที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา
3. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ
12. การส่งเสริมกิจการนักเรียน
13. การประชาสัมพันธ์
14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน และหน่วยงานอื่น
15. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
16. งานบริการสาธารณะ
17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 8) ได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะในประเด็นแรกมีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว
 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
 17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ภารกิจด้านการบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษามีภารกิจด้านงบประมาณที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้
1. การจัดทำแผนการงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 6. การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ
 7. การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
 10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 11. การวางแผนพัสดุ
 12. การกำหนดแบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ งบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
 14. การจัดหาพัสดุ
 15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
 16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

17. การเบิกเงินจากคลัง
 18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
 19. การนำ เงินส่งคลัง
 20. การจัดทำบัญชีการเงิน
 21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- ภารกิจด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีภารกิจด้านบริหารงานบุคคลที่จะต้องปฏิบัติ

ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดทำระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราช

อิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไปที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. งานส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
 2. งานอาคารสถานที่
 3. งานประชาสัมพันธ์การศึกษา
 4. งานส่งเสริมสนับสนุน ประสานการจัดการศึกษาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- งานบริการสาธารณะ
5. งานพยาบาล
 6. งานยานพาหนะ
 7. งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 8. งานสวัสดิการร้านค้าโรงเรียน
 9. งานบ้านพักนักกีฬา
 10. งานสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 12) ได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

ภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. งานหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้
2. งานการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน
3. งานการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่

ได้กำหนดไว้ การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้ การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดรูปแบบระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ การรายงานผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาต่อสาธารณะ และหน่วยงานต้นสังกัด

4. งานการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษา ร่วมกัน การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน การควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ฯลฯ

5. งานการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาศักยภาพเป็นระยะๆ การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพเป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. งานการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องหรือข้อควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. งานการบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ได้แก่ การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็น การสนับสนุนงานหลักทางวิชาการ การกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการ การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

8. งานการบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมด การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ การนำ ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานอื่น ๆ

9. งานการบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อ ประเมินผลงาน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมิน การสรุปผลและการเขียนรายงานประจำปี

ภารกิจด้านการบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารงานงบประมาณที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษามีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

2. ในกิจการทั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนนิติบุคคลสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษามีอำนาจปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา เว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเมื่อจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์แล้วให้สถานศึกษารายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบโดยเร็ว

4. กรณีที่ต้องมีการจดทะเบียนสิทธิขึ้นทะเบียนหรือดำเนินการทางทะเบียนใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการทางทะเบียนดังกล่าวในนามนิติบุคคลสถานศึกษา

5. ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องคดี ให้สถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินคดีโดยเร็ว

6. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานงบประมาณในส่วนของที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษา ตามที่ได้รับการกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ยกเว้นงบประมาณในหมวดเงินเดือน

7. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุในส่วนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบหรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่รับมอบหมาย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

8. การรับบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาบริจาคตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคทางราชการ และตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

9. การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงิน และบัญชีของสถานศึกษาบริจาคตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

10. ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศเป็นหลักฐาน และรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบทุกสิ้นปีงบประมาณ การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารงานบุคคลที่ต้องปฏิบัติ คือ การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุและการแต่งตั้ง การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ อันจะเป็นแนวทางในการบริหารบุคลากร เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

ภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไปที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. การดูแลพัฒนาอาคารสถานที่ และสาธารณูปโภค
2. การดูแลสุขภาพอนามัยของบุคลากรในโรงเรียน
3. การบริการงานกิจการหอพัก
4. การส่งเสริมกิจการสหกรณ์
5. การส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน
6. การสร้างเกียรติภูมิสถาบัน
7. การจัดสวัสดิการครู บุคลากร และนักเรียน
8. การประสานงานคณะกรรมการสถานศึกษา
9. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน

สรุปได้ว่า ภารกิจของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการค้นคว้าตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของผู้บริหารสถานศึกษามีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

สมิท (Smith, 1974 : 101) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

กอร์ดัน (Gorton, 1983 : 210) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่งซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา โดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ การปกครองธุรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ชร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป. : 97) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้ว่า ผู้ที่มีอำนาจตามที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้ที่มีอำนาจเหนือขึ้นไปโดยรับผิดชอบในหน่วยงานตามระเบียบแบบแผนมีอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นได้บัญญัติไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549 : 5) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549 : 12) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคล ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ทั้งของรัฐและเอกชน

จันทานี สงวนนาม (2551 : 23) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการ และสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่ง ได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของ สมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญ อยู่ได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง หรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงาน สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

เรืองยศ เวคล้อม (ออนไลน์. 2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความสำคัญ ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนา บริหารจัดการและดำเนินการ ให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นในการที่จะจัดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ โดยให้ เกิดผลในทุกมิติกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่ ความเป็นสถานศึกษาที่สมบูรณ์

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ย่อมคาดหวังไว้ว่าจะให้บุคคลที่เข้ามาดำรง ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของ องค์การอย่างแท้จริงดังต่อไปนี้

สมิท (Smith, 1974 : 89) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารโรงเรียน ประสานงานให้การนิเทศและวางโครงการศึกษาให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. มีลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งทางด้านส่วนตัวและวิชาชีพ

3. มีความเป็นกันเองกับนักเรียนและเข้าใจปัญหาของนักเรียน

4. ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย และใช้ระเบียบข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด

5. วางตัวเป็นกลางต่อการสร้างความสัมพันธ์กับคนทั่วไป

6. มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครู และช่วยเหลือครู

กอร์ดัน (Gorton, 1983 : 121) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้จัดการ ได้แก่ การคาดหวังว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็น ผู้จัดหา จัดทำเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดหน้าที่ ตำแหน่งงานต่าง ๆ ประสานงานทรัพยากรที่เป็น มนุษย์และมีใช้มนุษย์เข้าด้วยกันเพื่อให้เป้าหมายของหน่วยงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีวินัยและรักษาวินัย บทบาทของครูใหญ่ ในเรื่องระเบียบวินัย นับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหาร โรงเรียนในสายตาของผู้ปกครองและนักเรียน
4. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ 2 ประการคือ การสร้างขวัญให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสภาพในโรงเรียนจะเต็มไปด้วย การอยู่ร่วมกันอย่างมนุษย์
5. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนสมัยใหม่ ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำให้มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด
6. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นคนกลางที่จะจัดหรือประสานงานในเรื่องขัดแย้งต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนต้องกล้าเผชิญปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารจะต้องยึดมั่นในความเป็นกลาง รักษาความเที่ยงตรง

เฮอร์เซย์ และบลานชาร์ด (Hersey and Blanchard. 1993 : 143) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่ม และกิจกรรมโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. บทบาทด้านบุคคล ได้แก่ บทบาทการเป็นหัวหน้าองค์กรและเป็นผู้นำของหมู่คณะ
2. บทบาทในด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นศูนย์กลางของระบบประสาทขององค์กรอันประกอบด้วย การรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
3. บทบาทในการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นผู้จัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กร

ดำรง พลโกชน (2550 : 10) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าการจัดการศึกษาของประเทศจะบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้น ต้องอาศัยกลไกการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และกลไกการจัดการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นกลไกที่เล็กที่สุด แต่สำคัญที่สุดที่จะหล่อหลอมคุณภาพประชาชนของประเทศ คือ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในสถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ในระยะที่ผ่านมการบริหารการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจะมุ่งเน้นเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นสำคัญ แม้จะมีคณะกรรมการการศึกษาเข้ามาให้ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือในการจัดการศึกษา สถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องพยายามที่จะบริหารสถานศึกษาโดยใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School - based Management) แต่ก็ไม่เพียงพอเพราะเน้นเฉพาะการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (School System) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปจึงควรมีบทบาท ด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษายุคใหม่

โดยสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการศึกษาในระบบโรงเรียน (Non-formal System) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal System) รวมทั้งการเตรียมการเทียบโอนผลการเรียน ระหว่างรูปแบบต่างๆ ประกอบกับสถานศึกษาต้องร่วมมือในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ จึงต้องเข้าใจและมองเห็นความเชื่อมโยงของการศึกษาในองค์กรรวม ทั้งระบบอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บทบาทผู้บริหารที่สำคัญมี 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องกำหนดและยึดหลักในการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยต้องยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติ แต่เนื่องจากเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลายมาตรา ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรงจึงสรุปมาพอสังเขป ดังนี้

2.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้เป็นอย่างมาก โดยเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งพาตนเอง

มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

ทั้งนี้ ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไป ในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา รวมทั้งให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

นอกจากนั้น ยังได้มีการกำหนดให้สถานศึกษา ต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาเด็กไทยให้มีความรู้ ความสามารถเพียงพอและเท่าทันต่อการแข่งขันในระดับสากล โดยคงคุณลักษณะของความเป็นไทย การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยแบบยั่งยืน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ของประเทศชาติ ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการเรียนรู้ที่ดี สามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของคนไทยอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาในยุคใหม่นั้น ได้มุ่งเน้นไปที่คุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้มีการกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กำหนดให้มีระบบราชการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถานศึกษา ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก ที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

จากสาระสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องตระหนักว่าในการบริหารการศึกษานั้นย่อมมุ่งหวังให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวผู้เรียน เป็นสำคัญ ผลผลิตทางการศึกษาจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานของชาติ (National Benchmark) ในการวัด มีมาตรฐานกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ โดยมีแบบทดสอบกลางของชาติ (National Test) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดตามระดับช่วงชั้น การจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพจะนำไปสู่การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องติดตามรูปแบบวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการเตรียมรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยอย่างน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้ว่า การประเมินคุณภาพจะประเมินเรื่องอะไรบ้าง ใครมีส่วนร่วมในการประเมิน บทบาทของผู้ประเมิน และรับรู้การประเมิน ควรเป็นเช่นไร จะดำเนินวิธีการประเมินอย่างไร เป็นต้น การจัดการศึกษายุคใหม่ต้องมีการประกันคุณภาพให้แก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการว่า เมื่อได้ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษามีศักยภาพในกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) สามารถสร้างผลผลิตด้านการศึกษา (Output) ให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ คือเป็นคนคิดตามมาตรฐานความคิดของสังคมส่วนใหญ่ เป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ พึ่งตนเองได้และมีความสุขในชีวิตตามอัตภาพ รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นับว่าเป็นมิติใหม่ที่กฎหมายได้กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะจัดการศึกษาโดยลำพังไม่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังที่ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติว่าสถานศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม

ศักยภาพ รวมทั้งให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา การศึกษาเป็นภารกิจเพื่อคนทุกคน ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการบริหาร รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากเหง้าที่ทำให้ชุมชนอยู่รอด เพื่อนำมาช่วยในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม (Participation) จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาหาจุดร่วมที่เหมาะสมในแต่ละเรื่อง แต่ละกิจกรรม และแต่ละบุคคล ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมว่าเป็นใครบ้าง และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นช่วงเวลาใดซึ่งแต่ละสถานศึกษาอาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพราะในการจัดการศึกษาไม่มีสูตรสำเร็จในการบริหารการศึกษาที่จะไปชี้นำผู้บริหารสถานศึกษาและทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้

เวียงชัย วัชรนิรันดร์ (ออนไลน์. 2553) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ การปกครอง ชุกรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บวร ปกัสราท (ออนไลน์. 2557) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ บริหารทั่วไป
2. จัดตั้ง/รับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ
3. พัฒนาหลักสูตร/จัดการเรียนการสอน
4. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ
5. กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนงาน โครงการ
6. ระดมทรัพยากร ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ
7. จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
8. ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน สร้างความสัมพันธ์

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารควรมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตาม

ประเมินผล การเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษามีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

เนเชวิช (Knezevich, 1984 : 92) ได้กล่าวว่า ภารกิจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่

1. นำนโยบายของหน่วยเหนือไปปฏิบัติ
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย ทิศทาง และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของภารกิจให้ชัดเจน และปฏิบัติตามนั้น

ในองค์การ

3. จัดหาทรัพยากรต่าง ๆ และใช้ด้วยความสุจริตรอบคอบ
4. ช่วยเพิ่มผลผลิตของบุคลากรทุกคน
5. ประสานความพยายามของบุคลากรเข้าด้วยกัน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

ในองค์การ

6. กำกับดูแลให้องค์การเจริญก้าวหน้าไปตามวัตถุประสงค์
7. สร้างบรรยากาศที่พึงปรารถนาขององค์การ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

ในองค์การ

8. ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการทำงานและบุคลากรในองค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
9. ช่วยสร้างภาพพจน์ให้แก่สถาบันและบุคคล เพื่อให้เห็นว่าองค์การที่มีประสิทธิผลจะมีผลผลิตและการเคลื่อนไหวที่กระฉับกระเฉง

10. รายงานกิจการให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้ทราบ

จันทราณี สงวนนาม (2551 : 13) ได้กล่าวถึง ภารกิจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ บริหารทั่วไป
2. จัดตั้ง/รับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ
3. พัฒนาหลักสูตร/จัดการเรียนการสอน
4. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ
5. กำกับ ติดตามประเมินผลตามแผนงาน โครงการ
6. ระดมทรัพยากร ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ
7. จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
8. ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน สร้างความสัมพันธ์

ธีระ รุณเจริญ (2553 : 21) ได้กล่าวถึง ภารกิจการบริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ไว้ดังนี้

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการให้การศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคม ให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต
2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนพิการ นักเรียนด้อยโอกาสและ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
3. จัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัด 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย ตามความเหมาะสม
4. ปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ อาทิเช่น จัดตามธรรมชาติ และศักยภาพของนักเรียน แต่ละวัยและแต่ละคน จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดจน จัดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
5. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับใช้หลักสูตรแกนกลางให้เหมาะกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นที่ตั้งโรงเรียน
6. จัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยให้การศึกษาอบรม ตามความจำเป็นและความเหมาะสม
7. จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตลอดทั้งส่งเสริมให้ ใช้กระบวนการวิจัยในการเรียน
8. บริหารจัดการโรงเรียนตามการกระจายอำนาจการบริหาร ทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป สอดคล้องกับหลักการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเต็มที่
9. จัดการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งคุณภาพภายในและภายนอก ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด
10. พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรอื่น เพื่อจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับแนวทาง หลักการที่กำหนดตามการปฏิรูปการศึกษา
11. แสวงหาเทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน

เวียงชัย วัชรนิรันดร์ (ออนไลน์. 2553) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่ง ซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา โดยมีภารกิจงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแลและการนิเทศงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้าน วิชาการ การปกครอง ธุรการหรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การกึ่งในการบริหารสถานศึกษา เป็นงานในการรับผิดชอบของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

บุญเลิศ เขียนวงศ์ (ออนไลน์. 2549) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะมโนคติสามารถมองเห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของการศึกษาได้ทั้งระบบ นำปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชนมากำหนดเป็นนโยบายและทิศทางการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างสอดคล้องและเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทักษะมโนคติ เป็นอีกทักษะหนึ่งที่ผู้บริหารในยุคปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องมีมากยิ่งขึ้น

ขงยุทธ เกษสาคร (2550 : 34) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ เป็นทักษะพื้นฐานในการเป็นผู้นำทางด้านการวางแผนการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการ และการดำเนินการ การมอบหมายงาน การสั่งการ และการประเมินผล การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การบริหารงานเป็นทีม การตัดสินใจ เป็นต้น ทักษะการเป็นผู้นำ ถือว่าเป็นยุทธวิธีจัดการกับทุกสถานการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ผลงานขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ
2. ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องมือ ระเบียบวิธีปฏิบัติหรือเทคนิคต่าง ๆ ของสาขาวิชาเฉพาะอย่าง เช่น วิศวกรรม สถาปัตยกรรม คอมพิวเตอร์ ช่างเทคนิค อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานทุกคนต้องมีทักษะทางด้านเทคนิคในขอบเขตงานที่เขาได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนั้นสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ มีการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้
3. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจงใจบุคคลอื่นได้มีความชำนาญในการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและได้บังคับบัญชาส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหารการศึกษาซึ่งทำงานในระดับสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็ยิ่งต้องมีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ
4. ทักษะด้านความคิด มีความสามารถในการใช้สมองคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดวางแผนการล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ โดยเล็งเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อหน่วยงานของตนเองได้ เป็นการมององค์การ

โดยส่วนรวมและเข้าใจว่าองค์กรมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับส่วนงานอื่น ๆ อย่างไร การเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบต่อส่วนงานอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

5. ทักษะด้านการบริหาร มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารในหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ โดยสามารถทำความเข้าใจกับนโยบาย นำนโยบายและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมาทำการวางแผนจัดหน่วยงาน จัดบุคลากร ตั้งงาน แก้ไขปัญหาติดตาม ประสานงาน ควบคุม รายงาน และควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทราณี สงวนนาม (2551 : 17) ได้กล่าวว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ โดยมีวิธีการ กระบวนการ และเทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนการใช้เครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และสร้างความร่วมมือกับกลุ่มในฐานะผู้นำ เข้าใจความต้องการของบุคลากร และกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานของตนในทุกลักษณะ และเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยงานของตน

สรุปได้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้สามารถทำความเข้าใจในการบริหารงานในองค์กรที่ตนรับผิดชอบอยู่ดียิ่งขึ้น นำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แสวงหาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารควรมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ความสำคัญและยกย่องผู้ร่วมงาน มีความเป็นกันเอง ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เข้าใจระบบปฏิบัติงานในองค์กรเกี่ยวกับโครงสร้าง แผนงาน นโยบายขององค์กร อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กร หรือหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดต่างๆ คือ ตามแนวคิดของ กิเซลลี (Ghiselli) สโตกคิลล์ (Stogdill) ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) บุรุษชัย จงกลณี และ ชีระ รุญเจริญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของกิเซลลี (Ghiselli, 1971 : 39 - 94) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารไว้ดังนี้

1.1 ความสามารถในการสั่งการ (Supervisory Ability) หมายถึง ความสามารถที่จะชี้แนะหรือชี้แจงงานของคนอื่น และความสามารถที่จะจัดองค์การและบูรณาการ กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มได้ง่ายขึ้น

1.2 ความรอบรู้งาน (Intelligence) หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจให้เหตุผล และความสามารถเกี่ยวกับความคิด นามธรรมและมโนภาพ ความสามารถจะเรียนรู้ หยั่งเห็นสังเคราะห์ และวิเคราะห์ได้

1.3 ความสามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) หมายถึง ความพร้อมที่จะตัดสินใจอย่างฉับพลันด้วยความเชื่อมั่น ไม่ลังเลในการตัดสินใจ เพราะอาจทำให้ปัญหาเล็กน้อยกลายเป็นปัญหาใหญ่ในภายหลังได้

1.4 ความมั่นใจในตัวเอง (Self – assurance) หมายถึง ขอบเขตที่บุคคลรับรู้ตนเองว่ามีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา การตัดสินใจถูกต้อง และเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถพอที่จะต่อสู้กับปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.5 ความต้องการความสำเร็จในอาชีพ (Need for Occupational Achievement) หมายถึง ขอบเขตที่บุคคลแสวงหาความรับผิดชอบและเกียรติศักดิ์เกี่ยวกับตำแหน่งที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ความต้องการนี้เป็นความต้องการความสำเร็จในอาชีพนั่นเอง

1.6 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Need for Self – actualization) หมายถึง ขอบเขตที่บุคคลแสวงหาโอกาสที่จะใช้ปัญญาหรือความสามารถของตนให้เต็มที่อย่างอิสระในการทำกิจกรรมที่สำคัญ โดยที่ความสำเร็จนั้นจะส่งผลถึงสังคมส่วนรวมด้วย

1.7 ความไม่ผูกติดกับตำแหน่ง (Low Need for Job Security) คุณลักษณะนี้หมายถึง การที่บุคคลทั้งหลายยึดถือเอาการทำงานเพื่อตำแหน่ง ทำการปกป้องงานและสถานภาพเป็นสำคัญ พยายามแสวงหาการมอบหมายงานที่ตนเองปลอดภัย พยายามหลีกเลี่ยงเรื่องที่ตนเองต้องถูกตรวจสอบ หรือถูกประเมิน ถือเอาสิ่งที่ตนคุ้นเคยเป็นของดี ส่วนสิ่งที่ไม่คุ้นเคยเป็นของเลวสำหรับคนที่ไม่ผูกติดกับตำแหน่งแล้วจะยึดถือเงื่อนไขดังกล่าวน้อยหรือไม่มีเลย

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของ สตีวาร์ด (Stogdill, 1974 : 74) ได้สรุปผลการศึกษาคูสมบัติไว้ 6 ประการของภาวะผู้นำ โดยจำแนกองค์ประกอบหรือคุณสมบัติภาวะผู้นำไว้ดังนี้

2.1 ความสามารถทางสติปัญญา เป็นความรอบรู้และความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบสามารถใช้ความคิดอย่างสมเหตุสมผล มีความสามารถทางการเรียนรู้ การจดจำและการวินิจฉัยตัดสินใจ ศึกษาและเข้าใจได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งความสามารถทางสติปัญญาของผู้บริหารนี้ย่อมเป็นปัจจัยชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่จะแสดงออกมาให้บุคคลทั่วไปได้ทราบถึงความสามารถทางสติปัญญา

2.2 ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ผู้บริหารทำให้เกิดผลในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติและเกณฑ์อื่นๆ ที่กำหนดไว้โดยใช้ทรัพยากร ได้แก่ คน วัสดุ เงิน เวลา อย่างดีที่สุดและประหยัดที่สุดในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลทั้งที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไป หรือที่อยู่ในความดูแลของตน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรมีและประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วยความกล้าหาญ ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกปลอดภัย เมื่อผิดพลาดต้องเต็มใจรับคำตำหนิและต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด

2.4 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน มุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือประสานงานกันในการดำเนิน กิจการต่างๆ อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญแก่คนเป็นหลักโดยไม่ใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อให้ผู้อื่นเกรงกลัว เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการปรึกษา ให้ความสำคัญต่อองค์การและส่วนรวม รู้จักให้ความร่วมมือและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

2.5 การยอมรับและยกย่องจากสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง สรรเสริญ มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และการสร้างความไว้วางใจในบทบาทและหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งการปฏิบัติตนให้ผู้อื่นยอมรับทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจน การได้รับความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ที่มีระดับความสำคัญสูงมาก่อนจะสร้างการยอมรับในหมู่บุคคล ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการติดต่อกับผู้อื่นและการเข้าสังคม

2.6 ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ หมายถึง สภาพนิสัยหรือพฤติกรรมแสดงออก และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของบุคคลหรือของกลุ่มให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ องค์การ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001 : 169) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

3.1 คุณลักษณะด้านการตัดสินใจ

การตัดสินใจ คือ การให้ผู้บริหารตัดสินใจจะทำการหรือละเว้นการกระทำใด ๆ เป็นความรับผิดชอบหลักของนักบริหารทุกคน และเป็นกระบวนการที่การตัดสินใจจะได้รับการ ปฏิบัติกระบวนการตัดสินใจจะไม่มีสิ้นสุด จนกว่าการตัดสินใจจะได้รับการปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อย และเป็นกระบวนการเลือกหนทางที่ดีที่สุดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังไว้ ผู้ทำการตัดสินใจจึงต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาในทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ

3.2 คุณลักษณะด้านการจูงใจ

การจูงใจ เป็นความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างมาก โดยมีเงื่อนไขว่าความ พยายามนั้นสามารถทำให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคลตามที่ต้องการ เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่องค์กรต้องการ ความต้องการของบุคคล ความสำเร็จของงาน ความต้องการในพลังอำนาจ และคุณภาพชีวิต

3.3 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง คือนักพัฒนา นักแก้ปัญหา นักตัดสินใจ นักประนีประนอม นักการทูต นักวางแผน นักปกครอง และนักปราชญ์

3.4 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ สภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ เมื่อไม่ได้ทำ ในสิ่งอันควรทำหรือไม่ได้ละเว้นสิ่งอันควรละเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใด ถูกสิ่งใดควรในเชิงศีลธรรม และคุณธรรมตามสภาพสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้นำ ที่ดีย่อมยินดี รับผิดชอบเมื่อผิดพลาดและเต็มใจรับคำตำหนิ ขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ใดมาแล้ว และเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ควรมีและประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย ความกล้าหาญทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกปลอดภัย เมื่อผิดพลาด ต้องเต็มใจรับคำตำหนิและต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด

3.5 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ เป็นศิลปะและการปฏิบัติในการนำความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของ มนุษย์มาใช้ในการติดต่อเกี่ยวข้องกับกันเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ส่วนตัวและส่วนรวม เป็นการติดต่อ พูดคุยหรือประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อ การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอย่างสงบสุข และเป็นกระบวนการบริหารการครองใจคน เพื่อให้เกิด ความพึงพอใจความร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้มีความสุขในการทำงานสามารถ ตอบสนองตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงานโดยการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ขององค์กรหรือหน่วยงาน

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของบุญชัย จงกลณี (ม.ป.ป. : 14) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความฉลาดและไหวพริบมาแก้ไขปัญหาดังๆ ที่สำคัญ ในการบริหาร (Application of Intelligence to Life Problems)

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมาก หรือบุคคลหลายๆ คน เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำ โดยไม่ทำงานตามลำพัง (Necessity of Social Group Action)

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเคารพความเป็นคนของแต่ละคนและจะต้องให้ความ ยอมรับนับถือในความเห็นธรรมชาติและความสามารถของผู้อื่น (Respect of the Individual)

4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการศึกษาเป็นหลักการ บริหารการศึกษาจะไม่มี ความหมายถ้าขาดเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ข้าราชการครูจะต้องถือว่า เป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการศึกษาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมกับสภาพของสังคม ในฐานะผู้นำข้าราชการครูจะต้องปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Function Social Organization)

4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องถือว่าตนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ประสานประโยชน์ ซึ่งเข้ามาให้บริการแก่บุคคลอื่นทุก ๆ คนในการที่จะช่วยให้เขาดำเนินงานต่าง ๆ ในการให้การศึกษา ให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพที่สุด (Administrator as Group Instrument)

4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งหลายมาทำความเข้าใจกันได้ ทุกเมื่อและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลทุกคนในวงการศึกษาและในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (Freedom of Communication)

4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องถือว่าตนเองเป็นผู้นำ มิใช่เจ้านายผู้ทรงอำนาจ (Administrator as a leader)

4.8 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือว่าตนเองคือ นักการศึกษา ผู้ยึดมั่นในปรัชญาของการศึกษา จึงต้องปฏิบัติและวางตนอย่างนักการศึกษา (Administrator as an Educator)

4.9 ข้าราชการครูจะต้องเสียสละทุกอย่างเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนและเพื่อให้ สังคมดีขึ้นทุก ๆ ทาง (Dedication of Public Education to Community Betterment)

4.10 ข้าราชการครูจะต้องประสานงานประสานน้ำใจระหว่างชาวบ้านกับสถานศึกษา ในการดำเนินงานการศึกษา (School Community Integration in Education)

4.11 ข้าราชการครูจะต้องประเมินผลงานตนเองอยู่เสมอ การประเมินจะต้องทำทั้งสอง อย่างคือ ประเมินวิธีการหรือกระบวนการทำงานไปพร้อมๆ กันกับการประเมินการปฏิบัติงาน เพราะ การทำงานมุ่งเอาแต่ผลอย่างเดียวไม่ได้วิธีการจำเป็นเช่นเดียวกัน (Two fold evaluation of Administration Means and Ends)

4.12 ข้าราชการครูจะต้องเคารพในวิชาชีพของการบริหารและมีความรับผิดชอบต่อ วิชาชีพ จะไม่ทำความเสื่อมเสียให้ผู้อื่นเหยียดหยามวิชาชีพของนักบริหาร (Professional Integrity and Responsibility)

4.13 ข้าราชการครูจะต้องขวนขวายหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอ และแสวงหาความชำนาญ ทุกวิถีทางเพื่อให้การบริหารงานของตนเองทันสมัย (Necessity for Professional Growth)

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2553: 4) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

5.1 มีพื้นฐานเดิมเป็นทุน นั่นคือ มีความเป็นผู้นำตามธรรมชาติเดิมเป็นทุน ดังนี้

5.1.1 ความถนัดในการเป็นผู้นำ

5.1.2 ลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เช่น เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.1.3 มีการศึกษา คือ ควรได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา เป็นอย่างต่ำ โดยหลักสูตรจะครอบคลุมเนื้อหาสาระ

5.1.4 การบริหารจัดการศึกษาจิตวิทยาการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.1.5 พื้นฐานการศึกษา ค้นคว้าวิจัย

5.1.6 บริบททางการบริหารการศึกษา เช่น ระเบียบกฎหมาย ประชญา การปกครอง สังคมวิทยา เศรษฐกิจ

5.2 มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ คือ

5.2.1 มีน้ำเสียงการพูดน่าฟัง เข้าใจง่าย

5.2.2 มีอารมณ์มั่นคง

5.2.3 มีความเข้มแข็ง แต่ถ่อมตน

5.2.4 มีกิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับทางสังคม

5.2.5 การแต่งกายสอดคล้องกับกาลเทศะ

5.3 มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องต่อไปนี้

5.3.1 มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง

5.3.2 ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง นั่นคือ มีความโปร่งใส มีความยุติธรรม

5.3.3 ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชัน

5.3.4 อดทน อดกลั้น

5.3.5 รับผิดชอบ

5.3.6 เสียสละ

5.3.7 เป็นคนดีของสังคม

5.4 มีความสามารถ ความชำนาญ ในเรื่องต่อไปนี้

5.4.1 การบริหารการศึกษาตามหลักวิชาการ

5.4.2 การนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย ยึดการบริหารโดยองค์คณะบุคคล การมีส่วนร่วม

5.4.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

5.4.4 ประสานงานเพื่อผลงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

5.4.5 ปรับเปลี่ยนเทคนิค เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

5.5 มีความรอบรู้ในเรื่องต่อไปนี้

5.5.1 การบริหารจัดการ

5.5.2 การจัดการศึกษา

5.5.3 ระเบียบกฎหมาย

5.5.4 บริบททางสังคม

5.5.5 การวิจัย

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม ในการครองตน ครองงานและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของของ ของสต็อกคิลต์ มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับและยกย่องจากสังคม และความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องและสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

เมกุนสัน (Magunson, 2006 : 95) ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยจำแนกคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะคือ คุณลักษณะด้านส่วนตัว และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ สรุปคุณลักษณะทั้งสองด้านได้ดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนตัวมีดังนี้ ความยุติธรรมและมีวิจารณ์ญาณ ความซื่อสัตย์และจงรักภักดี ความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เป็นผู้ใช้สติไม่ใช่อารมณ์ ความจริงใจ ความเป็นมิตร อารมณ์ขัน ใจกว้าง และเปิดเผย ความเสมอต้นเสมอปลาย ความเมตตาปราณีและเอื้ออาทรผู้อื่น 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพมีดังนี้ ความสามารถในการติดต่อประสานงานและเข้ากับผู้อื่นได้ดี ความรู้ความสามารถในวิชาการบริหารเป็นอย่างดี ความสามารถในการมอบหมายงานให้ผู้อื่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี การตัดสินใจ ความสามารถในการยอมรับในการปฏิบัติงานของผู้อื่น ความสนใจในบุคคลอื่น ๆ ความสามารถในการวางแผนและจัดระเบียบ การรู้จักใช้อำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสม

อีเคนท์ (Eckant, 2008 : 89) ได้ศึกษาเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มลรัฐอินิออน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถม

ศึกษาและมัธยมศึกษาไม่ต่างกัน และพบว่าความต้องการผู้บริหารสถานศึกษา 10 ลักษณะแรกคือ 1) การรับรู้ในตำแหน่งหน้าที่ 2) ความมั่นคงทางอารมณ์ 3) ทักษะในการตัดสินใจ 4) ทักษะในการสื่อสาร 5) ความสัมพันธ์ในบุคลิกภาพ 6) การปรับตัวด้วยความรอบคอบ 7) ลักษณะทางศีลธรรม 8) สถิติปัญญา 9) สุขภาพดี

งานวิจัยในประเทศ

ณรงค์ ศิลปากรณ์ (2549 : 71) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วยด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านทักษะการบริหาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการการศึกษา เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามอายุ และสถานภาพ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550 : 59) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุดพิงศ์ มนตรีโพธิ์ (2550 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การตัดสินใจ และความรับผิดชอบ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหาร ครู และประธานกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 5 อันดับ คือ มีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอย่างเสมอภาค ควรมีความเสถียรในการทำงาน มีความรู้ความสามารถในเชิงบริหาร มีทักษะการตัดสินใจที่ดี และมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550 : 80) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้เทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้เทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้เทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมพร รอดรงนก (2550 : 59) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในกลุ่ม 3 อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในกลุ่ม 3 อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความเป็นผู้นำและผู้สร้าง และด้านพัฒนาและการใช้วัตกรรมการบริหารงานจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น ส่วนการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในกลุ่ม 3 อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมพงษ์ บริรักษ์นรากุล (2550 : 67) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ โดยที่ค่าเฉลี่ยของผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทและสูงกว่าปริญญาโท สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงาน ตามขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านภาวะผู้นำ และด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยของผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขนาดกลางและขนาดเล็ก

สุดใจ ศิริสมบัติ (2550 : 78) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะด้านภูมิรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะ ด้านภูมิธรรมและคุณลักษณะด้านภูมิฐาน ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนก ตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผลการเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุทุมพร จารุสิทธิกุล (2550 : 62) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุรักษ์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะตาม มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) ผู้บริหาร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ 3) ครูมีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่

ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติตน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 4) ศึกษาในเทศก์มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติตน 5) ผู้ทรงคุณวุฒิมีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติตน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน 6) ผู้บริหาร ครู ศึกษาในเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน 7) ผู้บริหาร ศึกษาในเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานการปฏิบัติตน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 8) ผู้บริหาร ครู ศึกษาในเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารควรมีการหาความรู้เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ที่ดี ความรู้ดี คุณธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่าผู้ได้บังคับบัญชา ประสานงานที่ดี บริหารแบบมืออาชีพ เข้าใจระบบ รู้ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งตนเองและสมาชิกในองค์กร

บุญพริก บุตรราช (2551 : 74) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู 2) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกโรงเรียน และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกโรงเรียนและเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริชา ช่อคันปนอน (2551: 58) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา

และขนาดของโรงเรียน พบว่าระดับการรับรู้ครูต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552 : 53) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านการจูงใจ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ตำแหน่งหน้าที่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

จินดา พุ่มสกุล (2553 : 74) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ความรู้ และมนุษยสัมพันธ์ 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนและวิทยฐานะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง อายุ สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน วุฒิ การศึกษา และการพัฒนาความรู้ของตนเอง พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เต็มสิริ ทิพย์จันทา (2553 : 70) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ทั้ง 5 ด้าน คือด้าน บุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ปรากฏผลดังนี้ ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนครูที่มีอายุต่างกันมีความเห็น ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมมี

ความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูผู้สอนแต่ละวุฒิการศึกษามีความคิดเห็นต่างกัน เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังพบว่าครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน ในภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่า ครูผู้สอนแต่ละประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่างกัน เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรม

พรสวรรค์ สุรพรสถิตกุล (2553 : 66) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการตัดสินใจปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 2) ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภาจำแนกตามเพศมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุมน สุขเอียด (2556 : 56) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือข่ายโรงเรียนสองแสง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา พบว่า 1) ความต้องการของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือข่ายโรงเรียนสองแสง อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือข่ายโรงเรียนสองแสง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา พบว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูอาจารย์ที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,172 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2558 : 5) และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2558 : 6) รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,454 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน จากการใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 34) และการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มและครูผู้สอนเป็นหน่วยในการสุ่มแบ่งออกเป็น สถานศึกษานขนาดเล็ก 77 คน สถานศึกษานขนาดกลาง 104 คน และสถานศึกษานขนาดใหญ่ 152 คน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	เขต 1	เขต 2	รวม	เขต 1	เขต 2	รวม
สถานศึกษาขนาดเล็ก	250	316	566	34	43	77
สถานศึกษาขนาดกลาง	273	493	766	37	67	104
สถานศึกษาขนาดใหญ่	649	473	1,122	88	64	152
รวม	1,172	1,282	2,454	159	174	333

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์และคาห์น (Best and Kahn) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 21) ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
- สร้างและปรับปรุงแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย แล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ แล้วจึงเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นครูผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.32 – 0.94

5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งเท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยรายชื่อที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1983 : 54) ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรงเชิงเนื้อหาโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC)

2. ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

1. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t- test)
2. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
SS	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	องศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสข้อมูล และประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปตามลำดับ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

รายการ	n = 333	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	123	36.90
หญิง	210	63.10
รวม	333	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	195	58.60
สูงกว่าปริญญาตรี	138	41.40
รวม	333	100.00
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ประสบการณ์น้อย	181	54.40
ประสบการณ์มาก	152	45.60
รวม	333	100.00
4. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	77	23.20
ขนาดกลาง	104	31.20
ขนาดใหญ่	152	45.60
รวม	333	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.10) โดยมี
วุฒิกศศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 58.60) และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย (ร้อยละ 54.40)
ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 45.60)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังตาราง 3-9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 333		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.42	.63	มาก
2. ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.16	.60	มาก
3. ด้านความรับผิดชอบ	3.41	.56	ปานกลาง
4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.70	.57	มาก
5. ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม	3.50	.62	มาก
6. ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	3.47	.74	ปานกลาง
รวม	3.78	.34	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งหากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ($\bar{X} = 4.42$) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.16$) และด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความสามารถทางสติปัญญา

ข้อ	ด้านความสามารถทางสติปัญญา	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับงานทุกด้าน	4.51	.59	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารมีความเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติงาน	4.62	.59	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารแสดงบทบาทของการใช้ภาวะผู้นำอย่างเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน	4.46	.63	มาก
4.	ผู้บริหารมีไหวพริบ	4.64	.61	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารคิดอย่างมีเหตุผล	4.63	.60	มากที่สุด
6.	ผู้บริหารสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	4.28	1.00	มาก
7.	ผู้บริหารจดจำรายละเอียดงานได้ทุกอย่าง	4.39	.84	มาก
8.	ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด	4.09	1.33	มาก
9.	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการทำงาน	4.37	.92	มาก
10.	ผู้บริหารสามารถแก้สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.23	1.01	มาก
รวม		4.42	.63	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถทางสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดและระดับมากใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีไหวพริบ ($\bar{X} = 4.64$) ผู้บริหารคิดอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.63$) และผู้บริหารมีความเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.62$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ

ข้อ	ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารใช้ทรัพยากรในหน่วยงานอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.36	.57	มาก
2.	ผู้บริหารมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงาน	4.43	.60	มาก
3.	ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	4.22	.56	มาก
4.	ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการวางแผน	4.39	.71	มาก
5.	ผู้บริหารบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	4.44	.64	มาก
6.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.96	1.08	มาก
7.	ผู้บริหารพัฒนางานในสถานศึกษาอย่างรอบคอบ ตามบริบทภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป	4.10	.86	มาก
8.	ผู้บริหารกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ	3.69	1.45	มาก
9.	ผู้บริหารเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นอย่างดี	4.06	1.01	มาก
10.	ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	3.90	1.07	มาก
รวม		4.16	.60	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.44$) ผู้บริหารมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงาน ($\bar{X} = 4.43$) และผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการวางแผน ($\bar{X} = 4.39$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความรับผิดชอบ

ข้อ	ด้านความรับผิดชอบ	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	3.62	.98	มาก
2.	ผู้บริหารเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้	3.35	.89	ปานกลาง
3.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย	3.28	.88	ปานกลาง
4.	ผู้บริหารพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดีขึ้น	3.68	.89	มาก
5.	ผู้บริหารกล้าคิด กล้าพูด และกล้ากระทำการที่รับผิดชอบต่าง ๆ	3.43	.64	ปานกลาง
6.	ผู้บริหารเอาใจใส่งานไม่ผัดวันประกันพรุ่ง	3.22	.70	ปานกลาง
7.	ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	3.42	1.05	ปานกลาง
8.	ผู้บริหารอุทิศเวลาเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน	3.49	.91	ปานกลาง
9.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่การงาน ผู้ร่วมงาน และองค์กร	3.29	.61	ปานกลาง
10.	ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี	3.38	.56	ปานกลาง
รวม		3.41	.56	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.68$) ผู้บริหารดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.62$) และผู้บริหารอุทิศเวลาเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อ	ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีความสุภาพอ่อนโยน	4.08	.82	มาก
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้ทุกเมื่อ	3.70	.86	มาก
3.	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม	3.61	.87	มาก
4.	ผู้บริหารยกย่องเพื่อนร่วมงานที่มีผลงานโดดเด่น	3.95	.85	มาก
5.	ผู้บริหารเป็นผู้มีอารมณ์ขัน อุ่มเอ๋อ แจ่มใส	3.66	.68	มาก
6.	ผู้บริหารสามารถจดจำชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลได้อย่างแม่นยำ	3.46	.81	ปานกลาง
7.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน	3.65	1.09	มาก
8.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นร่วมกัน	3.73	.93	มาก
9.	ผู้บริหารร่วมมือประสานงานต่างๆ กับเจ้าหน้าที่	3.60	.72	มาก
10.	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน	3.58	.70	มาก
รวม		3.70	.57	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความสุภาพอ่อนโยน ($\bar{X} = 4.08$) ผู้บริหารยกย่องเพื่อนร่วมงานที่มีผลงานโดดเด่น ($\bar{X} = 3.95$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ($\bar{X} = 3.73$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม

ข้อ	ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.65	.69	มาก
2.	ผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง	3.65	.69	มาก
3.	ผู้บริหารกล้าตัดสินใจประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ	3.43	.84	ปานกลาง
4.	ผู้บริหารมีสีหน้ายิ้มแย้ม แววตาเป็นมิตร	3.43	.84	ปานกลาง
5.	ผู้บริหารแต่งกายเหมาะสมกับงานและโอกาส	3.19	.91	ปานกลาง
6.	ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	3.49	.89	ปานกลาง
7.	ผู้บริหารใช้น้ำเสียงและคำพูดที่ชัดเจนกับผู้ร่วมงาน	3.54	.97	มาก
8.	ผู้บริหารมีการวางตัวเหมาะสมกับมารยาทในการเข้าสังคม	3.68	1.03	มาก
9.	ผู้บริหารสามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานได้ดี	3.62	1.00	มาก
10.	ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเอง	3.32	.83	ปานกลาง
รวม		3.50	.62	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลางเท่ากัน ซึ่งหากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางตัวเหมาะสมกับมารยาทในการเข้าสังคม ($\bar{X} = 3.68$) ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{X} = 3.65$) และผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

ข้อ	ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	n = 333		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารกล้าแสดงออกต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม	3.33	.99	ปานกลาง
2.	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.23	.96	ปานกลาง
3.	ผู้บริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน	3.45	.93	ปานกลาง
4.	ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี	3.54	1.07	มาก
5.	ผู้บริหารมีความสามารถในการยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	3.27	1.11	ปานกลาง
6.	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานด้วยวิธีการต่างๆ	3.77	1.06	มาก
7.	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้	3.63	1.03	มาก
8.	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	3.68	1.11	มาก
9.	ผู้บริหารเอาใจใส่ผู้ร่วมงานสม่ำเสมอ	3.60	1.00	มาก
10.	ผู้บริหารสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อยู่เสมอ	3.25	.89	ปานกลาง
รวม		3.47	.74	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลางเท่ากัน ซึ่งเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.77$) ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.68$) ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้ ($\bar{X} = 3.63$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 10-13

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n=123)		(n=210)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.50	.55	4.38	.67	1.68	.09
2. ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.20	.54	4.13	.64	.95	.34
3. ด้านความรับผิดชอบ	3.87	.52	3.77	.60	1.54	.12
4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.78	.53	3.66	.59	1.80	.07
5. ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม	3.50	.61	3.50	.62	.10	.91
6. ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	3.52	.71	3.45	.76	.89	.36
รวม	3.89	.31	3.81	.36	1.07	.13

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n=195)		(n=138)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.36	.65	4.51	.60	-2.07	.03*
2. ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.10	.60	4.23	.61	-1.94	.05*
3. ด้านความรับผิดชอบ	3.85	.53	3.74	.63	1.82	.06
4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.69	.56	3.73	.58	-.63	.52
5. ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม	3.50	.62	3.50	.62	-.10	.91
6. ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	3.48	.74	3.47	.75	.19	.84
รวม	3.83	.35	3.86	.33	-.82	.40

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสามารถทางสติปัญญา และด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				t	p
	ประสบการณ์		ประสบการณ์			
	มาก		น้อย			
	(n=152)		(n=181)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.34	.62	4.43	.64	-.22	.81
2. ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	4.12	.57	4.18	.63	-.89	.37
3. ด้านความรับผิดชอบ	3.83	.56	3.79	.58	.69	.48
4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.72	.55	3.69	.59	.47	.63
5. ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม	3.51	.60	3.49	.63	.30	.76
6. ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	3.51	.71	3.44	.77	.81	.41
รวม	3.85	.35	3.84	.34	.37	.70

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	SS	df	MS	F	P
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา					
ระหว่างกลุ่ม	2.21	2	1.10	2.79	.06
ภายในกลุ่ม	132.50	330	.40		
รวม	134.71	332			
2. ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ					
ระหว่างกลุ่ม	3.68	2	1.84	5.10	.00**
ภายในกลุ่ม	119.21	330	.36		
รวม	122.89	332			
3. ด้านความรับผิดชอบ					
ระหว่างกลุ่ม	2.95	2	1.47	4.49	.01**
ภายในกลุ่ม	108.48	330	.32		
รวม	111.44	332			
4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
ระหว่างกลุ่ม	4.20	2	2.10	6.56	.00**
ภายในกลุ่ม	105.64	330	.32		
รวม	109.84	332			
5. ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม					
ระหว่างกลุ่ม	.069	2	.034	.08	.91
ภายในกลุ่ม	128.57	330	.39		
รวม	128.64	332			
6. ด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ					
ระหว่างกลุ่ม	1.81	2	.910	1.64	.19
ภายในกลุ่ม	183.02	330	.55		
รวม	184.84	332			

ตาราง 13 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	SS	df	MS	F	P
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.45	2	.72	6.18	.00**
ภายในกลุ่ม	38.84	330	.11		
รวม	40.29	332			

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.91	3.90	3.77
ขนาดเล็ก	3.91	-	.01	.14*
ขนาดกลาง	3.90	-	.	.12*
ขนาดใหญ่	3.77	-	.	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและ สถานศึกษาขนาดกลาง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.27	4.27	4.04
ขนาดเล็ก	4.27	-	.03	.22*
ขนาดกลาง	4.24	-	-	.19*
ขนาดใหญ่	4.04	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลาง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.97	3.72	3.78
ขนาดเล็ก	3.97	-	.24*	.19*
ขนาดกลาง	3.72	-	-	-.05
ขนาดใหญ่	3.78	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.77	3.83	3.58
ขนาดเล็ก	3.77	-	-.05	.19*
ขนาดกลาง	3.83	-	-	.24*
ขนาดใหญ่	3.58	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,172 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2558 : 5) และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2558 : 6) รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,454 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน จากการใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 34) และการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มและครูผู้สอนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งออกเป็น สถานศึกษานขนาดเล็ก 77 คน สถานศึกษานขนาดกลาง 104 คน และสถานศึกษานขนาดใหญ่ 152 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์และคาห์น (Best and Kahn) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าที (T-test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.10) โดยมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 58.60) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย (ร้อยละ 54.40) และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 45.60)

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งหากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ($\bar{X} = 4.42$) ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.16$) และด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.70$)

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถทางสติปัญญา และด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านการยอมรับและการยกย่องจากสังคม และด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายที่เน้นการพัฒนาการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาของชาติให้มีมาตรฐานการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ตลอดจนการสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรสนับสนุนการศึกษาให้มีความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และเต็มใจที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และประสิทธิภาพในการบริหารงานและจัดการศึกษาที่เหมาะสม อีกทั้งผู้บริหารก็ได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมาเป็นผู้บริหารตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางสติปัญญา ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม การยอมรับนับถือ และความเป็นผู้มีบุคลิกภาพในความเป็นผู้นำซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารเหล่านี้ย่อมมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550 : 59) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พุดพิงศ์ มนตรีโพธิ์ (2550 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศของครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ให้ความสำคัญกับบุคลากรด้วยความเสมอภาค ไม่จำกัดเพศ มีแนวปฏิบัติในการพัฒนามูลนิธิให้มีศักยภาพเท่าเทียมกัน

โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา อีกทั้งยังสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องของการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาและต่อยอดความรู้ของบุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน โดยไม่พิจารณาถึงเรื่องเพศ จึงส่งผลให้ระหว่างครูเพศชายและครูเพศหญิงมีแนวคิดต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร รอดรงนก (2550 : 59) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในกลุ่ม 3 อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ มีความคิดเห็นต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ เช่นเดียวกับกับงานวิจัยของ สุดใจ ศิริสมบัติ (2550 : 78) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็มนา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็มนา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาการฝึกอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือจากหน่วยงานอื่นที่ได้จัดขึ้น ตามความสนใจ ความต้องการหรือความถนัดของบุคลากร ดังนั้นบุคลากรจึงได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวคิดต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงศ์ บริรักษ์นารกุล (2550 : 67) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550 : 80) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็มนา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็มนา เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ

นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารงานโดยกำหนดแผนงานและโครงการใหม่ๆ อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสวงหาความรู้ และวิทยาการใหม่ๆ ที่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีตลอดเวลา เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมกันแก้ไขปัญหา เคารพนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยความจริงใจ มีกาสร้างขวัญกำลังใจและให้การยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล และเป็นที่เคารพรักใคร่ของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือประสบการณ์น้อยมีทัศนคติคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา ช่องคันปอน (2551 : 58) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์เพิ่มประยูร (2552 : 53) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูผู้สอนไม่มากนักจะทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมในการทำงานร่วมกัน มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันตัดสินใจและแก้ไขปัญหาแบบเป็นทีม ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูผู้สอนจำนวนมาก ลักษณะโครงสร้างองค์กรมีการจัดแบ่งสายงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการประสานงานและการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กจึงอาจมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา พุ่มสกุล (2553: 74) ได้ศึกษาศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุดใจ ศิริสมบัติ (2550 : 78) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
2. ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับสูงต้องให้การยอมรับ ยกย่องชมเชยหรือร่วมแสดงความยินดีกับผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จหรือสร้างชื่อเสียงให้กับหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น
3. ควรมีระบบการสรรหามอบหมายบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาที่โปร่งใส ชัดเจน จัดทำโครงการฝึกอบรมบุคลากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาประจำการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานของผู้บริหารสู่ความเป็นเลิศ
2. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน สถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยพยาบาล ฯลฯ
3. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรีเพื่อก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จรรณี แก้วเย็น. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จินดา พุ่มสกุล. (2553). คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณรงค์ ศิลปาภรณ์. (2549). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ดำรง พลโกชน. (2550). “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” บริหารการศึกษา มศว. (31) 8 : 7.
- เต็มสิริ ทิพย์จันทา. (2553). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทองศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ. (2550). เทคนิคการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ธร สุนทรายุทธ. (ม.ป.ป.). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วี อินเทอร์เน็ต.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปตรวจสอบและประเมินภายนอกรอบสาม. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : ตีรณสาร.
- บวร ปกัศราทร. (2557). ผู้นำที่ดีต้องนำให้ถูกทาง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.bangkokbiznews.com/home/>. 2 พฤษภาคม 2558.

- บุญเลิศ เขียนวงศ์. (2549). **ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้.** (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/wijai/skll.htm>. 22 พฤศจิกายน 2558.
- บุญทริก บุตรราช. (2551). **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชัย จงกลณี. (ม.ป.ป.). **คุณธรรมของนักบริหาร.** กรุงเทพฯ : สัตยการพิมพ์.
- ปราชญา กล้าพัญญู และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2557). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.**
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.pdfactory.com. 21 มิถุนายน 2558.
- ปรีชา ช่องคันปอน. (2551). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- พรพิมล นิยมพันธุ์. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารเมื่ออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พรสวรรค์ สุรพรสถิตกุล. (2553). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1.**
วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พุดพิงศ์ มนต์โรจน์. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2550). **ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม.** กรุงเทพฯ : ปิณรัตน์.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550”. (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**
เล่ม 124 ตอนที่ 47 หน้า 15.
- เรืองยศ แวดล้อม. (2556). **การบริหารการศึกษา.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://lek56.edublogs.org/2014>. 25 พฤศจิกายน 2558.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2551). **องค์การและการจัดการ.** ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครู**
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะหาราชเขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสา ยังช่วย. (2556). **หลักการบริหารการศึกษา. (ออนไลน์).** แหล่งที่มา
<http://www.gotoknow.org/posts/349868>. 10 พฤษภาคม 2558.
- วีรสิทธิ์ ชินวัฒน. (2557). **ทฤษฎีการบริหารการศึกษา. (ออนไลน์).** แหล่งที่มา
<http://www.veerasit-dba04.blogspot.com/2012/10/6-henri-fayol.html>. 25 มกราคม 2558.
- เวียงชัย วัชรนิรันดร์. (2553). **ผู้บริหารมืออาชีพ. (ออนไลน์).** แหล่งที่มา : <http://www.gotoknow.org>
 25 พฤศจิกายน 2559.
- ศิริชัย ชินะดังกูร. (ม.ป.ป.). **หลักและวิธีการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :**
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมพงษ์ บรรณานันทกุล. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ**
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (การบริหารการศึกษา). ยะลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สมพร รอดรงนก. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในกลุ่ม 3**
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท ก.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์**
คุรุสภา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (2558). **ข้อมูลสารสนเทศ จำนวนครู และ**
นักเรียน ปีการศึกษา 2558. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2558). **ข้อมูลสารสนเทศ จำนวนครู และ**
นักเรียน ปีการศึกษา 2558. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ**
การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม
กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2549).**
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

- สุคใจ ศิริสมบัติ. (2550). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมน สุขเอียด. (2556). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือ
โรงเรียนสองแสง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). **ผู้บริหารโรงเรียน : บทบาทและความท้าทายในยุคปฏิรูปการศึกษา ไทยใน
ทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).**แพร่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่
เขต 2.
- อุทุมพร จารุสิทธิกุล. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามุกดาหาร เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุกดาหาร :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมุกดาหาร
- Best, W. (1983). **Research in Education.** New Jersey : Prentice - Hall.
- Cheng, Y. C. (2000). **School Effectiveness and School-Based Management : A Mechanism.**
New York : South-Western College.
- Eckant, E.E. (2008). **Selection Craters Practice and Procedures of Elementary and Secondary
School Principals.** Chicago : Loyola University.
- Ghiselli, E. E. (1971). **Managerial Talent : American Psychologist.** 16 (10) : 39-94.
- Gorton, R. D. (1983). **School Administration and Supervision : Leadership Challenges
and Opportunities.** Dubuque : Win C. Brown.
- Hersey, P. and Blanchard, K.H. (1993). **Management of Organizational Behavior : Utilizing
Human Resources.** New Jersey : Prentice-Hall.
- Hoy, K. and Miskel, G. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and
Practice.** New York : Mc Graw – Hill.
- Jesse. B. (1999). **Essentials of Psychological Testing.** New York : Harper and Row.
- Knezevich, S.J. (1984). **Administration of Public Education.** New York : Harper and Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research
Activities,” **Educational and Psychological Measurement.** 30 (3) : 607 - 610.
- Magunson, W.C. (2006). “Characteristics of Successful School Business Manager,”
Dissertation Abstracts International. 32 (1) : 133 - A.

Max Weber. (1947). **The Theory of Social and Economic Organizations**. New York :

Handerson.

Smith. H.B. (1974). “Effective and Ineffective Behavior of School Principals,” **Dissertation**

Abstracts International. 48 (2) : 1935 - A

Stogdill, R.M. (1974). **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research**.

New York : Free Press.

Taylor Frederick W. (1998). **The Principle of Scientific Management**. Norcross GA :

Engineering and Management Press

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ณัฐกฤตา งามมณีฤทธิ์ อาจารย์ประจำ
ภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. นางสาวกานดา วันดี รองผู้อำนวยการชำนาญการ
โรงเรียนบ้านทรัพย์เจริญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. ดร.พงษ์ไทย บัววัด รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนปากคาดพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
5. ดร.ยุภาพร ทวยจันทร์ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านนาคง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ ว ๐๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสัยนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ธนิก คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ภุชงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยงค์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรัพย์เจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสีชนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ณิก คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ภุชงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือนางสาวกานดา วันดี เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ ว ๐๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุภามาส วิสัยนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ณิก คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ภุชงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๓ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายพงษ์ไทย บัววัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสัยนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ธนิศ คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ฤกษ์ นุญญภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๓ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสขนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ณิก คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ภูษงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ อาจารย์ยุภาพร ทวยจันทร์ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๓ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๐๗๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะตง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสัยนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมีอาจารย์ณิก คุณเมธีกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ภูษงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตจากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวศุภมาส วิสัยนาม เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ ว ๐๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๓๓ ชุด

ด้วยนางสาวศุภมาส วิสัชนาม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี อาจารย์ธนิศ คุณเมธิกุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ยุชงค์ บุญอภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวศุภมาส วิสัชนาม เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่มีการเผยแพร่สู่สาธารณชนหรือส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวศุภมาส วิสัยนาม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน..... ปี.....เดือน

4. ขนาดสถานศึกษาซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน

() ขนาดเล็ก (สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

() ขนาดกลาง (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)

() ขนาดใหญ่ (สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0	เป็นคนตรงต่อเวลา			✓		

ข้อ 0 แสดงว่า ผู้บริหารเป็นคนตรงต่อเวลา อยู่ในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความสามารถทางสติปัญญา						
1	ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับงานทุกด้าน					
2	ผู้บริหารมีความเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติงาน					
3	ผู้บริหารแสดงบทบาทของการใช้ภาวะผู้นำอย่างเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน					
4	ผู้บริหารมีไหวพริบ					
5	ผู้บริหารคิดอย่างมีเหตุผล					
6	ผู้บริหารสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี					
7	ผู้บริหารจดจำรายละเอียดงานได้ทุกอย่าง					
8	ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด					
9	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการทำงาน					
10	ผู้บริหารสามารถแก้สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม					
ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ						
11	ผู้บริหารใช้ทรัพยากรในหน่วยงานอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
12	ผู้บริหารมีการตีความ การตรวจสอบและประเมินผลงาน					
13	ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน					
14	ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการวางแผน					
15	ผู้บริหารบริหารงานแบบมีส่วนร่วม					
16	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
17	ผู้บริหารพัฒนางานในสถานศึกษาอย่างรอบคอบ ตามบริบทภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป					
18	ผู้บริหารกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ					
19	ผู้บริหารเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นอย่างดี					
20	ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความรับผิดชอบ						
21	ผู้บริหารดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
22	ผู้บริหารเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้					
23	ผู้บริหารปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย					
24	ผู้บริหารพัฒนางานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาให้ดีขึ้น					
25	ผู้บริหารกล้าคิด กล้าพูด และกล้ากระทำการที่รับผิดชอบต่างๆ					
26	ผู้บริหารเอาใจใส่งานไม่ผัดวันประกันพรุ่ง					
27	ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา					
28	ผู้บริหารอุทิศเวลาเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน					
29	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่การงาน ผู้ร่วมงาน และองค์กร					
30	ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี					
ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น						
31	ผู้บริหารมีความสุภาพอ่อนโยน					
32	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้ทุกเมื่อ					
33	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม					
34	ผู้บริหารยกย่องเพื่อนร่วมงานที่มีผลงานโดดเด่น					
35	ผู้บริหารเป็นผู้มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส					
36	ผู้บริหารสามารถจดจำชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลได้อย่างแม่นยำ					
37	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน					
38	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นร่วมกัน					
39	ผู้บริหารร่วมมือประสานงานต่างๆ กับเจ้าหน้าที่					
40	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การยอมรับและการยกย่องจากสังคม						
41	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
42	ผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง					
43	ผู้บริหารกล้าตัดสินใจประเด็นที่สำคัญต่างๆ					
44	ผู้บริหารมีสีหน้ายิ้มแย้ม แวดตาเป็นมิตร					
45	ผู้บริหารแต่งกายเหมาะสมกับงานและโอกาส					
46	ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่สง่างาม					
47	ผู้บริหารใช้น้ำเสียงและคำพูดที่ชัดเจนกับผู้ร่วมงาน					
48	ผู้บริหารมีการวางตัวเหมาะสมมารยาทในการเข้าสังคม					
49	ผู้บริหารสามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานได้ดี					
50	ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเอง					
ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ						
51	ผู้บริหารกล้าแสดงออกต่อบุคคลอื่น ได้อย่างเหมาะสม					
52	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
53	ผู้บริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน					
54	ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี					
55	ผู้บริหารมีความสามารถในการยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น					
56	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานด้วยวิธีการต่างๆ					
57	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้					
58	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย					
59	ผู้บริหารเอาใจใส่ผู้ร่วมงานสม่ำเสมอ					
60	ผู้บริหารสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อยู่เสมอ					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	4	5			
ความสามารถทางสติปัญญา								
1 ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับงานทุกด้าน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
2 ผู้บริหารมีความเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
3 ผู้บริหารแสดงบทบาทของการใช้ภาวะผู้นำอย่างเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
4 ผู้บริหารมีไหวพริบ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
5 ผู้บริหารคิดอย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
6 ผู้บริหารสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
7 ผู้บริหารจดจำรายละเอียดงานได้ทุกอย่าง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
8 ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
9 ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
10 ผู้บริหารสามารถแก้สถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
ด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ								
11 ผู้บริหารใช้ทรัพยากรในหน่วยงานอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
12 ผู้บริหารมีการติดตามการตรวจสอบและประเมินผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม

ตาราง 18 (ต่อ)

	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
13	ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	+1	0	+1	0	+1	3	0.6	เหมาะสม
14	ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการวางแผน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
15	ผู้บริหารบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
16	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์								
17	ผู้บริหารพัฒนางานในสถานศึกษาอย่างรอบคอบ ตามบริบทภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
		+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
18	ผู้บริหารกล้าเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
19	ผู้บริหารเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	เหมาะสม
20	ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	เหมาะสม
ด้านความรับผิดชอบ									
21	ผู้บริหารดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
22	ผู้บริหารเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	เหมาะสม
23	ผู้บริหารปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
24	ผู้บริหารพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
25	ผู้บริหารกล้าคิด กล้าพูด และกล้ากระทำการที่รับผิดชอบต่าง ๆ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม

ตาราง 18 (ต่อ)

	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
26	ผู้บริหารเอาใจใส่งานไม่ผิดวันประกันพรุ่ง	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
27	ผู้บริหารให้คำปรึกษางานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	0	0	+1	3	0.6	เหมาะสม
28	ผู้บริหารอุทิศเวลาเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
29	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนตนเองหน้าที่การงาน ผู้ร่วมงาน และองค์กร	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
30	ผู้บริหารมีการยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทางที่ดีและทางที่ไม่ดี	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น									
31	ผู้บริหารมีความสุภาพอ่อนโยน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	เหมาะสม
32	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้ทุกเมื่อ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
33	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม	0	+1	+1	+1	0	3	0.6	เหมาะสม
34	ผู้บริหารยกย่องเพื่อนร่วมงานที่มีผลงานโดดเด่น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
35	ผู้บริหารเป็นผู้มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
36	ผู้บริหารสามารถจดจำชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลได้อย่างแม่นยำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
37	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
38	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม

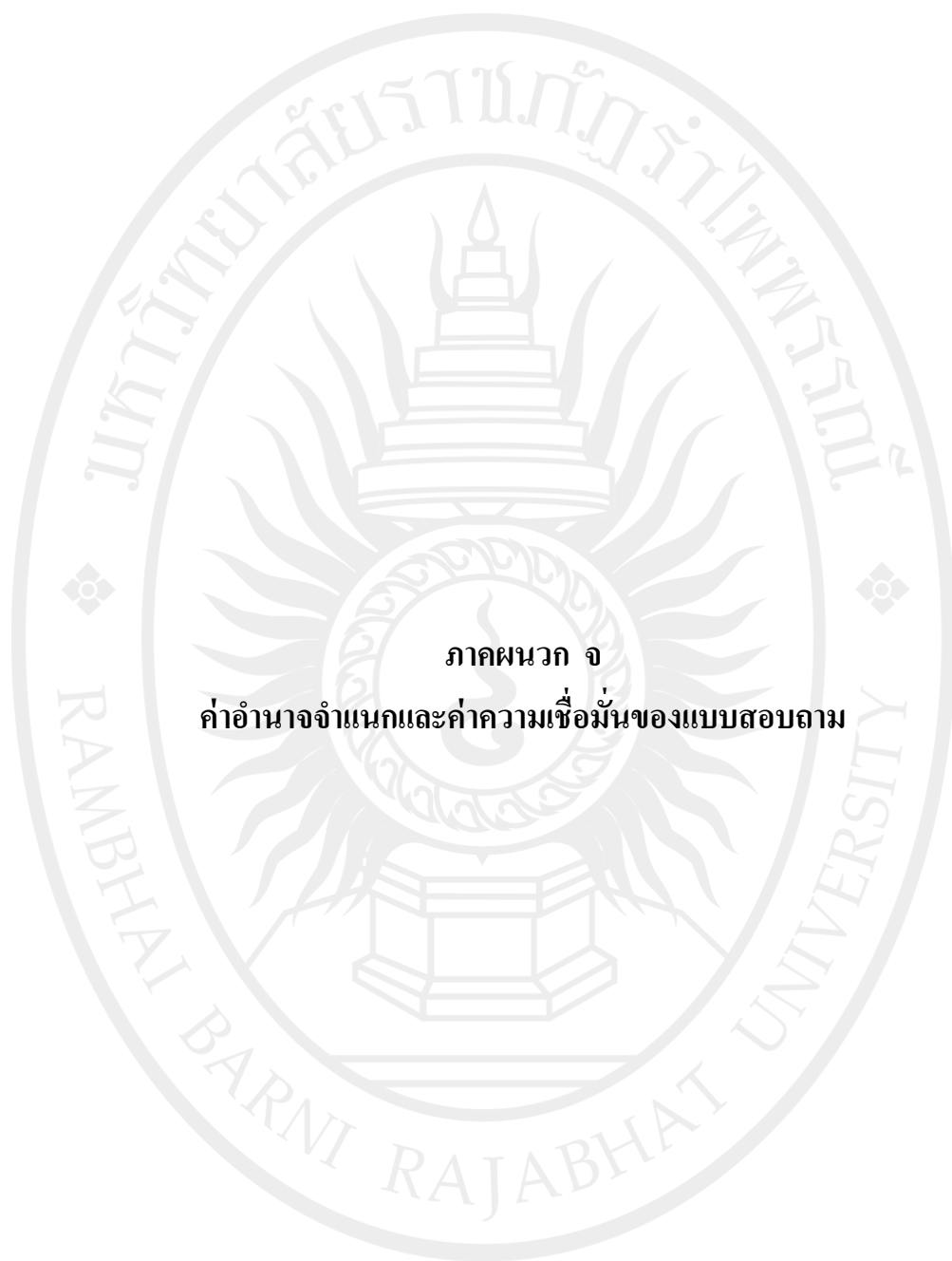
ตาราง 18 (ต่อ)

	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหาร	คนที่/คะแนน					รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
39	ผู้บริหารร่วมมือประสานงาน ต่างๆ กับเจ้าหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
40	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีใน การทำงาน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	เหมาะสม
การยอมรับและการยกย่องจากสังคม									
41	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อหน้าและลับหลัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
42	ผู้บริหารมีสุขภาพแข็งแรง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
43	ผู้บริหารกล้าตัดสินใจประเด็น ที่สำคัญต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
44	ผู้บริหารมีสีหน้ายิ้มแย้ม แววตา เป็นมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
45	ผู้บริหารแต่งกายเหมาะสมกับ งานและ โอกาส	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
46	ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
47	ผู้บริหารใช้น้ำเสียงและคำพูดที่ ชัดเจนกับผู้ร่วมงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
48	ผู้บริหารมีการวางตัวเหมาะสม มารยาทในการเข้าสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
49	ผู้บริหารสามารถสร้างขวัญและ กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
50	ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ									
51	ผู้บริหารกล้าแสดงออกต่อบุคคล อื่นได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม
52	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้น ในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม

ตาราง 18 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหาร		คนที่/คะแนน						ค่า IOC	สรุป	
		1	2	3	4	5	รวม			
ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ										
53	ผู้บริหารมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ของงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
54	ผู้บริหารสามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
55	ผู้บริหารมีความสามารถในการ ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
56	ผู้บริหารมีความสามารถในการ จูงใจผู้ร่วมงานด้วยวิธีการต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
57	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น และไว้วางใจได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
58	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
59	ผู้บริหารเอาใจใส่ผู้ร่วมงาน สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	
60	ผู้บริหารสร้างสรรค์นวัตกรรม ใหม่อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.0	เหมาะสม	

จากตาราง 18 แสดงว่า ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ความสามารถทางสติปัญญา	
1	.9495
2	.8739
3	.8590
4	.8911
5	.6252
6	.6149
7	.8893
8	.6063
9	.8600
10	.6889
ความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ	
11	.7599
12	.7382
13	.6454
14	.8649
15	.5357
16	.5876
17	.7623
18	.3940
19	.5978
20	.5917
ความรับผิดชอบ	
21	.6827
22	.9225

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
23	.9495
24	.4903
25	.3903
26	.5584
27	.6946
28	.7635
29	.8911
30	.4255
ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	
31	.5192
32	.6681
33	.9495
34	.4372
35	.6149
36	.8893
37	.5565
38	.7328
39	.6889
40	.7171
การยอมรับและการยกย่องจากสังคม	
41	.7382
42	.6454
43	.8649
44	.4300
45	.5876
46	.6280
47	.3940

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
48	.3284
49	.6946
50	.7635
ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ	
51	.8911
52	.4255
53	.5804
54	.6026
55	.9495
56	.6011
57	.6826
58	.8893
59	.4434
60	.7658

จากตาราง 19 แสดงว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .32 ถึง .94 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวศุภมาส วิสัยนาม
วัน เดือน ปีเกิด	6 กรกฎาคม 2533
สถานที่เกิด	อำเภอป่าโมก จังหวัดอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99 หมู่ 11 ตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 22180
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านทรัพย์เจริญ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำโสมพิทยาคม จังหวัดอยุธยา
พ.ศ. 2553	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุดรพัฒนาการ จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2557	ศึกษาศาสตรบัณฑิต คศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี